

MTÜ SAARTE KALANDUS

LIIKMEKÜSITLUSE TULEMUSTE ANALÜÜS

Sisend Saaremaa kalanduspiirkonna strateegia 2021–2029+ vahehindamiseks perioodi 2021–2026 kohta

Küsitlus oli avatud 21.09. – 27.09.2026. a. Küsitluse vastused: 26 | Liikmeid: 155 | Analüüsi kuupäev: 28.09.2026

1. Eesmärk ja metoodika

Käesolev analüüs koondab MTÜ Saarte Kalandus liikmeküsitluse 26 vastust ning annab sisendi Saaremaa kalanduspiirkonna strateegia vahehindamiseks. Analüüsis käsitletakse nii suletud küsimuste vastuste jaotusi kui ka avatud vastustes korduvaid teemasid. Tulemusi kasutatakse koos strateegia rakendamise faktiliste seireandmete ja hindamisrühma individuaalsete hinnangutega.

Küsitlusele vastas 26 liiget 155-st ehk 16,8% kogu liikmeskonnast. Ligikaudu 30 liikmel puudub e-posti aadress; kui arvestada küsitluse elektroonilise levitamise võimalikuks sihtrühmaks umbes 125 liiget, on vastamismäär ligikaudu 20,8%. Viimane näitaja on hinnanguline, sest e-posti aadressita liikmete arv on ligikaudne.

Tõlgendamise piirang. 26 vastuse põhjal ei ole põhjendatud käsitleda tulemusi kogu 155-liikmelise liikmeskonna statistiliselt esindusliku arvamusena. Tulemused kirjeldavad vastanud liikmete hinnanguid. Samas suurendab mitme teema usaldusväärsust see, kui sama probleem või hinnang kordub erinevates küsimustes ja avatud vastustes.

2. Vastajate profiil

Näitaja	Tulemus
Vastajaid kokku	26
Kalandussektori ettevõtjad	13 (50,0%)
Kalandussektori FIE-d	6 (23,1%)
Kodanikuühiskonna esindajad	4 (15,4%)
Huvigruppi ei soovinud märkida	3 (11,5%)
Üle 10 aasta liikmed	11 (42,3%)
6–10 aastat liikmed	7 (26,9%)
Aktiivselt või aeg-ajalt ühingu tegevuses osalejad	19 (73,1%)
Praegusel perioodil toetust saanud	12 (46,2%)*

* 10 vastajat märkis, et on saanud toetust, ning 2 vastajat, et on saanud toetust ja olnud ka toetusest ilma. Vastajaskond on seega tugevalt seotud nii kalandussektori kui ka ühingu pikaajalise tegevusega.

3. Tulemused EQ1–EQ7 lõikes

EQ1. Juhtimine, esindatus ja liikmete kaasamine

Ühingu juhtimist ja esindusfunktsiooni hinnatakse valdavalt positiivselt. Saaremaa kalanduspiirkonna erinevate huvide esindamist hindas väga või pigem heaks 20 vastajat 26-st (76,9%). Juhtimist ja otsustusprotsesse pidas täiesti või pigem arusaadavaks ja läbipaistvaks samuti 20 vastajat (76,9%). Info ühingu tegevuse, taotlusvoorude ja toetuste kohta jõuab väga või pigem hästi 21 vastajani (80,8%).

21 vastajat (80,8%) leidis, et nende praegune osalus ühingus on piisav. Samal ajal nähti liikmete täiendava kaasamise võimalustena eelkõige rohkem sisulisi arutelusid enne otsuseid (13 valikut), regulaarseid liikmete kohtumisi (12) ning koolitusi ja õppereise (12). Seega ei väljenda vastused üldist rahulolematust osalemisvõimalustega, kuid osaluse kvaliteeti saab tugevdada arutelu- ja kohtumisformaatidega.

EQ2. Teadmised, suutlikkus ja sotsiaalne kapital

MTÜ tegevuse mõju kalurkonna teadmistele, koostöövõimekusele ja ühtekuuluvustundele hinnati selgelt positiivselt: 15 vastajat märkis „oluliselt“ ja 8 „mõnevõrra“, kokku 23 vastajat (88,5%). Teadmiste arendamisel soovitakse kõige enam toetada kala väärindamist ja otseturustamist (16 valikut), noorte kaasamist ja kaluriameti jätkusuutlikkust (11) ning ettevõtlus- ja majandusteadmisi (9).

Sotsiaalse kapitali tugevnemist nägi vähemalt vähesel määral 22 vastajat 26-st. Kalurkonna teadmiste ja oskuste edendamist, sealhulgas noorte sektorisse toomist, pidas väga või pigem oluliseks 22 vastajat (84,6%). See tulemus on oluline koolituse tegevussuuna tõlgendamisel: vähene projektide arv ei tähenda automaatselt vähest vajadust.

EQ3. Strateegia asjakohasus ja vastavus vajadustele

Praeguseid strateegia tegevussuundi pidas Saaremaa kalanduspiirkonna vajadustele väga või pigem hästi vastavaks 17 vastajat (65,4%); 6 vastajat leidis, et need vastavad vajadustele osaliselt. Kehtiva strateegia puhul soovis 9 vastajat jätkata oluliste muudatusteta, 7 teha mõned väiksemad muudatused, 2 muuta mitut olulist prioriteeti ning 8 ei osanud hinnata.

Tulemused ei viita vajadusele strateegia põhistruktuuri ulatuslikult ümber kujundada. Küll aga on selge signaal rahastuse jaotuse ülevaatamiseks: 18 vastajat (69,2%) leidis, et tegevussuundade rahastusjaotust tuleks muuta oluliselt või mõnevõrra; 4 pidas praegust jaotust sobivaks ja 4 ei osanud hinnata.

EQ4. Rakendamine, taotlemine ja projektide elluviimine

Toetuse taotlemise tingimusi hindas väga või pigem arusaadavaks 13 vastajat; 8 pidas neid keskmiselt arusaadavaks, 3 keeruliseks ja 2 ei osanud hinnata. MTÜ abi projektiideede ettevalmistamisel ja elluviimisel hindas väga või pigem heaks 17 vastajat; 6 ei osanud hinnata.

Projektitoetuse taotlemist/elluviimist takistav tegur	Valikuid
Omafinantseeringu puudumine	15
Hangete ja hinnapakumiste võtmise keerukus	13
Load ja kooskõlastused	10
Toetustingimuste keerukus	8

Avatud vastused mitmekesistamise ja koolituse vähese projektihuvi kohta toetavad sama järeldest. Korduvalt nimetati 50% omaosalust või omavahendite vähesust; koolituste puhul ka eestvedava organisatsiooni puudumist. Seetõttu ei ole põhjendatud järeldesta üksnes taotluste vähese arvu põhjal, et vastava tegevussuuna järele puudub sisuline vajadus.

EQ5. Territoriaalne mõju

Mõjuvaldkond	Kõige sagedasem hinnang	Tähelepanek
Uued tööviisid, teenused ja tooted	Mõõdukalt – 14	Mõju on nähtav, kuid valdavalt mitte väga tugev.
Töökohad ja ettevõtlus	Mõõdukalt – 13	Positiivseid hinnanguid on, kuid osa ei oska mõju hinnata.
Kohaliku kala lühikesed tarneahelad	Ei oska hinnata – 9	8 näeb mõningast ja 6 vähest paranemist.
Rannakalanduse ja kohaliku kala nähtavus	Mõnevõrra – 12	Mõju tajutakse, kuid mitte valdavalt olulisena.
Uued/täiendavad sissetulekuallikad	Mõõdukalt – 13	Mõju on olemas, kuid hinnangud hajuvad.
Toetust saanud ettevõtete majanduslik toimetulek	Mõõdukalt – 8	9 hindab mõju suureks/väga suureks; 7 ei oska hinnata.
Energia- ja ressursitõhusus	Mõõdukalt – 10	7 vähesel määral; 8 ei oska hinnata.
Sotsiaalne kapital	Mõnevõrra – 12	6 hindab mõju oluliseks.

EQ5 koondpilt on tasakaalukas: vastajad tajuvad strateegia territoriaalset mõju, kuid enamiku mõjuvaldkondade puhul hinnatakse seda pigem mõõdukaks või mõnevõrra avaldunuks. Seetõttu tuleks lõpphindamisel eristada nähtavaid/tajutavaid mõjusid pikaajalisest mõjust ning kõrvutada küsitluse hinnanguid seireandmetega.

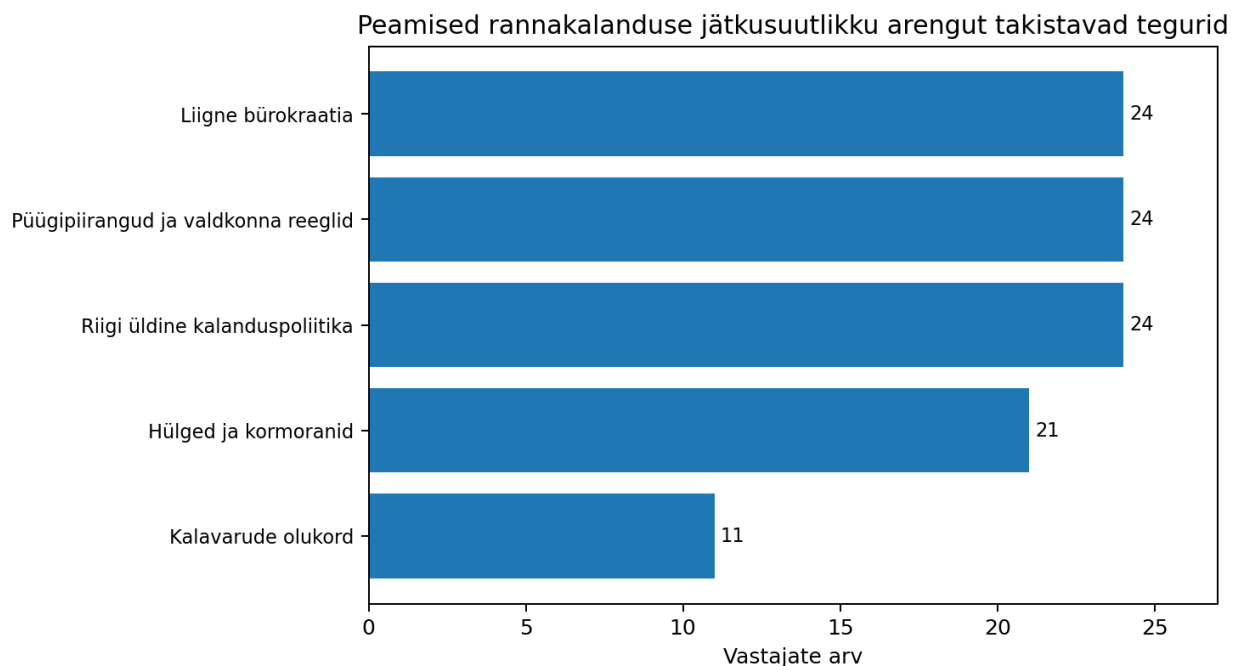
EQ6. Koostöö ja tegevusrühma lisandväärtus

Koostöö suurenemist Saaremaa kalandussektoris hindas 10 vastajat oluliseks ja 12 mõnevõrra toiminuks; kokku 22 vastajat (84,6%). Küsimusele, kas MTÜ on aidanud kaasa koostööle, mida ilma tegevusrühmata tõenäoliselt ei oleks tekkinud, vastas 8 „jah, mitmel juhul“ ja 6 „jah, üksikutel juhtudel“; 8 ei osanud hinnata.

Järgmistel aastatel soovitakse enim tugevdada kalurite omavahelist koostööd (19 valikut). Kalurite ning turismi- ja toitlustusettevõtjate koostöö ja koostöö teiste Eesti kalanduspiirkondadega said kumbki 11 valikut ning koostöö teadusasutustega 10 valikut.

EQ7. Strateegia muutmisevajadus ja tulevikuprioriteedid

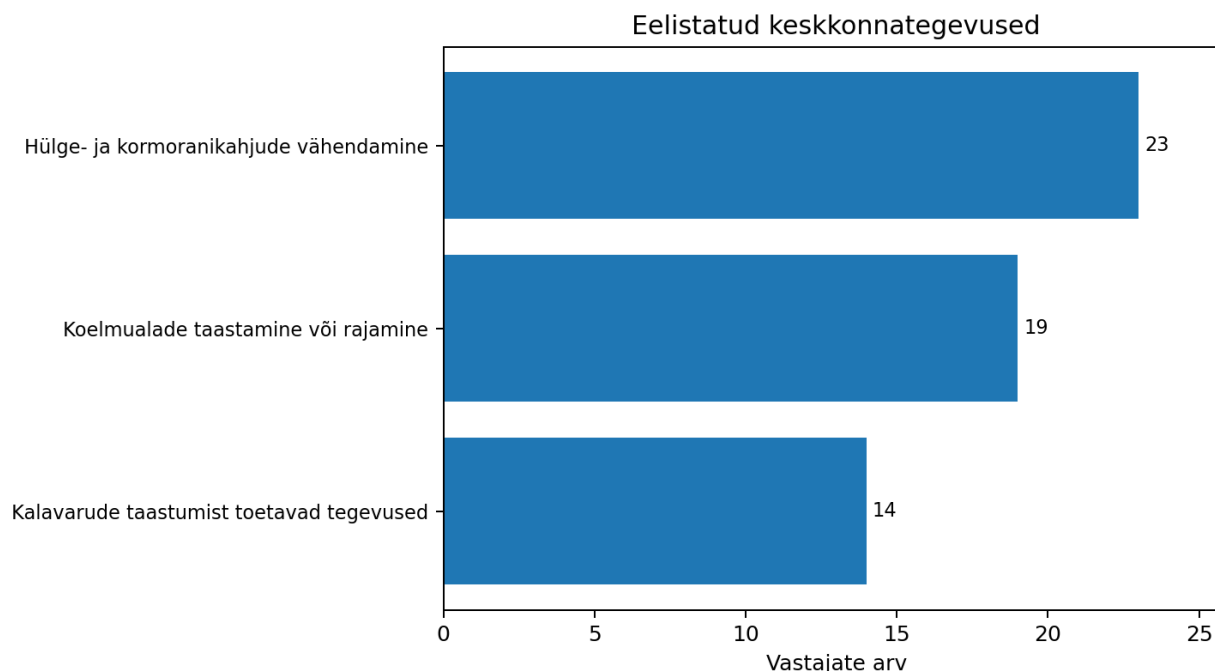
EQ7 annab kõige selgema strateegilise sõnumi väliste arengutakistuste kohta. Küsimuses, millised tegurid takistavad Saaremaa kalanduspiirkonna ja rannakalanduse jätkusuutlikku arengut, valisid 24 vastajat liigse bürokraatia, 24 püügipiirangud ja valdkonna reeglid ning 24 riigi üldise kalanduspoliitika. Hülged ja kormorane märkis 21 ning kalavarude olukorda 11 vastajat.

MTÜ senisest aktiivsemat osalemist rannakalandust mõjutava õigusloome ja riiklike otsuste kujundamisel toetas 23 vastajat (14 „jah, kindlasti“ ja 9 „pigem jah“) ehk 88,5%. Avatud vastustes kordusid bürokraatia, seadusandlus, riiklikud otsused, püügireeglid ning hülge- ja kormoraniprobleem.

4. Looduskeskkond ja kalavarud

Kõik 26 vastajat pidasid ranniku- ja veekeskkonna seisundi ning kalavarude jätkusuutlikkuse parandamist vähemalt keskmise tähtsusega küsimuseks: 7 hindas tähtsust väga suureks, 10 pigem suureks ja 9 keskmiseks. Eelistatud tegevused on selgelt kalavarude ja kalanduskahjude keskmises.

5. Sissetulek, järelkasv ja teadmised

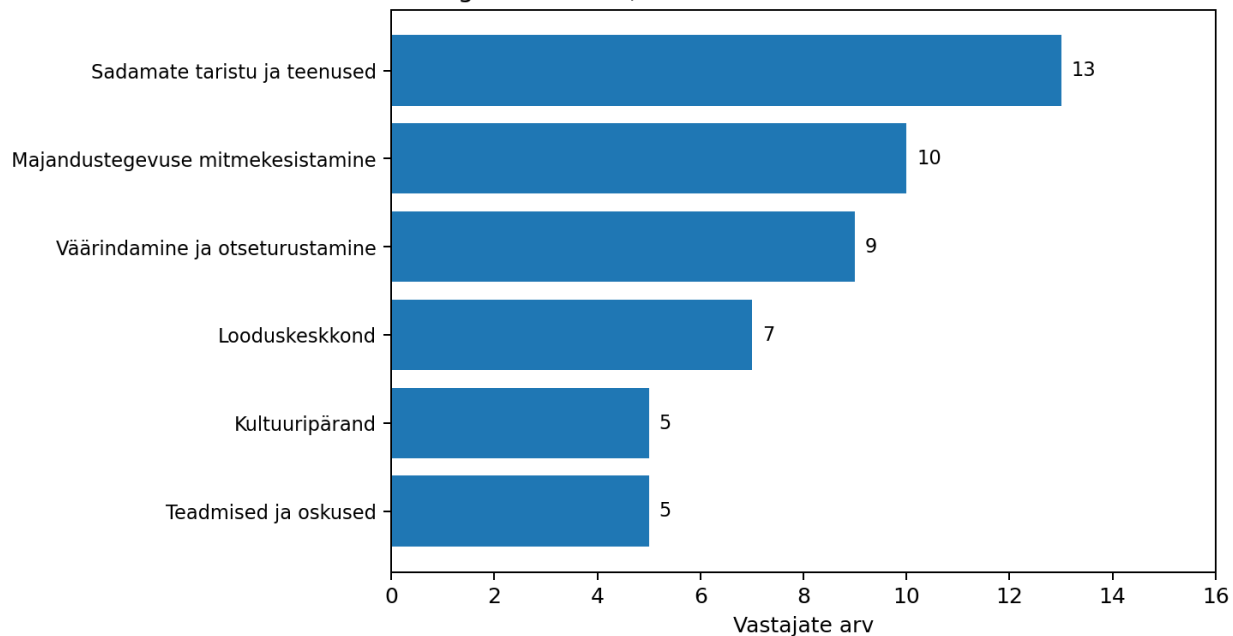
Rannakalurite aastaringse sissetuleku suurendamist mitmekesistamise, väärindamise ja otseturustamise kaudu pidas väga või pigem oluliseks 21 vastajat (80,8%). Kalurkonna teadmiste ja oskuste arendamist, sealhulgas noorte sektorisse toomist, pidas väga või pigem oluliseks 22 vastajat (84,6%).

Need tulemused toetavad järeldust, et mitmekesistamise ja koolituse vähene taotlusaktiivsus ei ole piisav alus nende strateegilise tähtsuse vähendamiseks. Otsustamisel tuleb eraldi hinnata vajaduse olemasolu ning seda, kas praegused toetusmäärad, omafinantseering, tingimused ja eestvedajate võimekus võimaldavad vajadusel projektideks kujuneda.

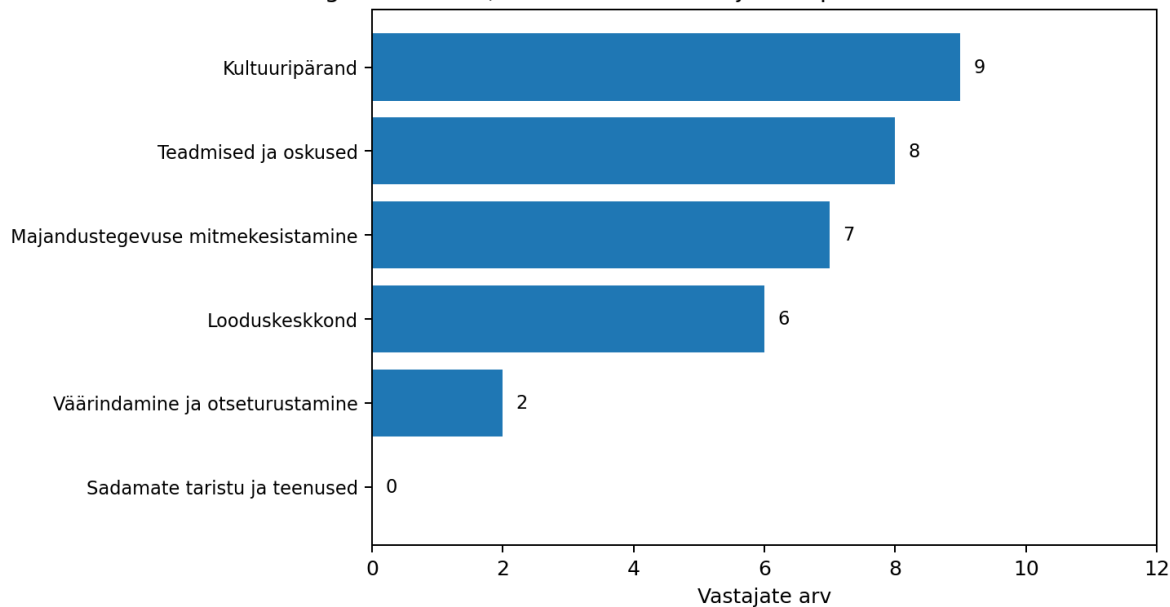
6. Tegevussuundade rahastuse võimalik ümbervaatamine

Rahastuse suurendamise ja vähendamise küsimusi tuleb käsitleda koos, mitte tegevussuundade lihtsa paremusjärjestusena. Vastaja võis näha samas tegevussuunas nii suurt sisulist vajadust kui ka praeguse rakendusmudeli vähest toimivust. Seetõttu tuleb küsitluse tulemused siduda eelarvejääkide, taotluste arvu, projektide kvaliteedi ja avatud põhjendustega.

Tegevussuunad, mille rahastamist soovitakse suurendada

Tegevussuunad, mille rahastamisvajadust peetakse võimalikuks vähendada

Kõige enam soovitakse suurendada sadamate taristu ja teenuste rahastamist (13 valikut), majandustegevuse mitmekesistamist (10) ning väärindamist ja otseturustamist (9). Võimaliku vähendamise või ümberjagamise puhul nimetati enim kultuuripärandit (9), teadmiste ja oskuste tegevussuunda (8) ning mitmekesistamist (7). Mitmekesistamise esinemine mõlemas rühmas näitab

vastajate erinevaid seisukohti ning vajadust uurida rakendusbarjääre, mitte teha üksnes hääle arvu põhjal otsust.

7. Avatud vastuste temaatiline analüüs

Korduv teema	Sisu ja tähendus vahehindamisel
Bürokraatia ja regulatsioonid	Soovitakse vähendada kalureid koormavaid nõudeid ning tugevdada MTÜ rolli seadusloome ja riiklike otsuste kujundamisel.
Kalavarud, hülged ja kormoranid	Korduvalt nimetatakse vajadust taastada koelmuid/kudealasid ning vähendada hülge- ja kormoranihujusid.
Omafinantseering	Eriti mitmekesistamise puhul nähakse 50% omaosalust olulise takistusena; pakutakse omaosaluse vähendamist.
Väärindamine ja sadamad	Neid nähakse jätkuvalt oluliste investeerimisvaldkondadena, mis toetavad rannakalanduse majanduslikku kestlikkust.
Koolitus ja järelkasv	Vajadus erialaste teadmiste, noorte järelkasvu ja eestvedamise järele on olemas, kuigi projektide arv on väike.
Kultuuripärandi sihistamine	Mõnes vastuses kritiseeritakse projekte, mille seos rannakalanduse otsese kasuga on nõrk; soovitakse selgemat seost piirkonna rannakalandusega.

8. Peamised järeldused

- MTÜ juhtimist, infovahetust ja piirkonna huvide esindamist hinnatakse vastanute seas valdavalt positiivselt.
- Strateegia põhisuunad on üldjoontes asjakohased; suurem muutmisvajadus puudutab rahastusjaotust, rakendustingimusi ning mõne tegevussuuna eesmärgi ja näitajaid.
- Strateegia territoriaalne mõju on vastajate hinnangul olemas, kuid enamasti mõõdukas ja valdkonniti ebaühtlane.
- Kõige tugevam probleemisignaal puudutab väliseid süsteemseid tegureid: bürokraatiat, püügireegleid, riigi kalanduspoliitikat ning hülge- ja kormoranihujusid.
- Vastajad ootavad MTÜ-lt senisest aktiivsemat rolli rannakalandust mõjutava õigusloome ja riiklike otsuste kujundamisel.
- Vähene taotluste arv mõnes tegevussuunas ei tõenda iseenesest vähest vajadust; mitmekesistamise ja koolituse puhul viitavad vastused rakendusbarjääridele.

- Keskkonnategevustes on liikmete prioriteedid selged: hülge- ja kormoranikahjude vähendamine, koelmualad ning kalavarude taastumist toetavad tegevused.
- Rahastusotsustes tuleb küsitluse tulemusi käsitleda koos eelarvejääkide ja faktiliste rakendusandmetega, mitte üksiku populaarsushääletusena.

9. Sisend hindamisrühma töötoale

Hindamisrühmal on soovitatav kasutada liikmeküsitluse tulemusi ühe tõendikihina. Iga EQ ja JC puhul tuleks kõrvutada kolm allikat: (1) strateegia rakendamise faktilised seireandmed, (2) liikmeküsitluse tulemused ning (3) hindajate individuaalsed hinnangud ja põhjendused. Kui allikad annavad erineva pildi, ei tule erinevust tasandada, vaid töötoas selgitada, millest see tuleneb.

Töötoas eraldi arutatav küsimus	Miks oluline
Kas strateegia põhisuunad vajavad muutmist või piisab rakenduse/rahastuse kohandamisest?	Küsitlus toetab pigem mõõdukat kohandamist kui põhjalikku ümbertegemist.
Miks on mitmekesistamise ja koolituse taotlusaktiivsus väike?	Vajadus on küsitluses olemas, kuid rakendusbarjäärid võivad takistada projektide teket.
Milline peaks olema MTÜ roll õigusloome ja riiklike otsuste kujundamisel?	23 vastajat 26-st soovib aktiivsemat rolli.
Kas kultuuripärandi projektide seos rannakalanduse eesmärkidega on piisavalt selge?	Avatud vastustes esineb kriitikat projektide otsese kasu ja sihistamise kohta.
Kuidas hinnata EQ5 pikaajalist mõju?	Liikmed tajuvad valdavalt mõõdukat mõju; vajalik on triangulatsioon seire- ja majandusandmetega.
Kas rahastust tuleks tegevussuundade vahel ümber jagada?	18 vastajat soovib jaotuse muutmist, kuid üksikute suundade puhul on seisukohad vastandlikud.

10. Kokkuvõte

Liikmeküsitluse 26 vastust ei võimalda teha statistiliselt esinduslikke järeldusi kogu MTÜ Saarte Kalandus liikmeskonna kohta, kuid annavad vahehindamiseks sisulise ja mitmes küsimuses selge signaali. Vastajate hinnangul toimivad ühingu juhtimine, infovahetus ja koostöö üldiselt hästi ning strateegia põhisuunad on valdavalt asjakohased. Edasise rakendamise keskseteks küsimusteks kujunevad rahastuse ja rakendustingimuste kohandamine, bürokraatia ja regulatiivse koormuse vähendamine, kalavarude ning hülge- ja kormoraniprobleemi käsitlemine, järelkasv ja teadmised ning MTÜ tugevam esindusroll riiklike otsuste kujundamisel.

Küsitluse tulemusi ei tule kasutada iseseisva lõpphinnanguna. Nende suurim väärtus tekib võrdluses strateegia rakendamise faktiliste andmete ja hindamisrühma hinnangutega.